

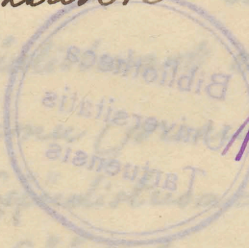
Diplomitöö
473467

1942.
R. J. J. J. J.
Näärmaal
E. i. x.

Saadud - 16. III 42
Tagasi antud umbes 19. III 42
Muuhi saadud võtuse eest 23. III 42
Diplomitöö arvatavalt
25. III 42

Handu Lari,
matr. 13591

Süüdistusakt Eesti KKS-s
ja
süüdistuskokkuvõtte VNFSV KrPK-s.

AB 2665

Diplomitöö

11. märts 1942

134

TARTU

Kõrgeksaad 16. aprillil 1942. s
võttes koostööks

Märts
1942

Sisukord.

Osundatud ja kasustatud kirjandus.
Lühendeid.

Sissejuhatus.

I peatükk. Süüdistusakt MKS järgi.

§1. Süüdistusakt kui kohtu alla andmise akt.

§2. Süüdistusakt kui süüdistava võimu (prokuratuuri) akt.

1. Süüdistusakti koostusosised.

2. Süüdistusakti ehitus.

§3. Prokuröri toimingu põrast süüdistusakti koostamisest. Süüdistusakti edaspidine saatus ja toime.

II peatükk. Süüdistuskooruvõtte

KrPK järgi.

§1. Süüdistuskooruvõtte kui uurimisorgani akt.

§2. Süüdistuskooruvõtte ehitus.

Asundat §3. Asja kõik pärast süüdistus-
kokkuvõtte koostamist.

1. K. Matto, Krim. 1. Koostaja toiminguud.
2. Prokuröri toiminguud.
2. K. Matto, Krim. 3. Süüdistuskokkuvõtte edas-
põlvine saatatus. 1934
3. Ob III peatükk. Kokkuvõtteid ja hinnanguid.
nõh autor, koostavili A. S. Karev i B. M.
Šakov, Moskva, 1940.
4. R. Kärgo, Kriminaalprotsessi õpperaamat,
Tartu, 1937.
5. K. Saarman ja K. Matto, Kriminaalprotsesside,
kommentaarid väljaanne,
Tallinn, 1937.
6. M. S. Strogovit, Ugolovniõi protsess,
Moskva, 1940.
7. M. A. Tšellov, Kõhla alla andmine,
Rahvusvaheline ja Rahvusvahelise
Bibliotek, Tartu, 1941.
8. VRSU Kriminaalprotsessi koostamine, muu-
datustega 1940, 1940,
Tallinn, 1940.

Osundatud ja kasutatud kirjandus.

9. VRSV Kriminaalkodeksi muudatusga

1. K. Matto, Kriminaalkohtupidamise seadustik, Tallinn, 1939.
2. K. Matto, Kriminaalkohtupidamise seadustik, kommentaaridega, Tallinn, 1934.
3. Obratso vāznejših ugolovno-protsessualnõh aktov, sostavili D. S. Karev i B. M. Šaver, Moskva, 1940.
4. R. Räägo, Kriminaalprotsessi õpperaamat, Tartu, 1937.
5. K. Saarmann ja K. Matto, Kriminaalseadustik, kommentaaritud väljaanne, Tallinn, 1937.
6. M. S. Strogovič, Ugolovnoi protsess, Moskva, 1940.
7. M. A. Tšeltsov, Kohtu olla andmine, Rahvaõhtuniku ja Rahvaasistija Bibliotek, Tartu, 1941.
8. VRSV Kriminaalprotsessi kodeksi muudatustega kuuni 15. nov. 1940, Tallinn, 1940.

9. VAFSU Kriminaalkodeks, muudatusiga
 kuni 15. nov. 1940, Tallinn, 1940.

Lühendeid.

KKŠ - Kriminaalkohtupidamise seadustik.

KrS - Kriminaalseadustik. VAFSU

KrK - VAFSU Kriminaalkodeks.

KrPK - VAFSU Kriminaalprotsessi
 kodeks.

jj. - ja järgmised.

lg. - lõige.

p. - punkt

ptk. - peatükk

vt. - vaata.

vd. - võrdle.

* R. Rääp, Kriminaalprotsessi õpperaamat, Tartu, 1937, lk. 200.

Ünd. ra. lk. 5. Strazpauk, Ugalanovi protsess, Moskva, 1940, lk. 1193 ff.

Sissejuhatus.

Üldmärkmeid.

Kriminaalprotsessi koosseis keerulisest protsessuaalsete aktide süsteemist. Tähtsamate ja põhilisemate aktidena kohtuotsuse kõrval esinevad Eesti KKS järgi süüdistusakt ja UNFSU ko PK järgi süüdistuskokkuvõtte. Nende aktide suurt tähtsust tunnustavad Lääre-Euroopa, Eesti ja regu UNFSU kriminaalprotsessuaalne kirjandus¹.

Süüdistusaktil ja süüdistuskokkuvõttel on kahe-
nagure tähtsus: tehniline ja protsessuaalõrguline.

Süüdistusakti ja süüdistuskokkuvõtte teh-
niline tähtsus seisneb selles, et need mõlemad on
koogu uurimismaterjali süstematiseerijaks ja
ühes sellega kergendavad kohtul ja pooltel
kõrgis ajaoludis orienteerumist. Nende protsessu-

¹R. Räägp, kriminaalprotsessi õpperaamat, Tartu, 1937,
lk. 300.

Ürd. ka M. S. Strogovič, Ugolovnoi protsess, Moskva,
1940, lk. 193 jj.

aalõrguslik tähtsus avaldub selles, et nad määravad kohtuliku ajaarutamise (lõppmenetluse) raamid ja piirid ning küsimuste sarja, mis tuleb kohtuotsuses lahendada.² Kuigi kohus on õrgustatud otsuse tegemisel esitatud nüüdistuse formuleeringut muutma, on see õrgus riiski sootud teatud piiridega ja igaigi lähtuvad lõppmenetluse põhijoon ja perspektiiv nüüdistusaktis ja nüüdistuskokkuvõttes märgitud piirest.

Nõhis sellega on kõnesolevad aktid ka nüüalusele kaitsmise alusteks: neides on kirjeldatud see nüüdistuse versioon, millele on jõutud kogu aja uurimise tulemusena. Nad määravad ära ka need alused ja ajaolud, mille põhjal toimub kohtuliku ajaarutamine. Lõppärast, alles tutvunud nüüdistusaktiga ja nüüdistuskokkuvõttega, on nüüalusel

² Strogouit, op. cit., lk. 193.

vt. ka Räägo, op. cit., lk. 300.

võimalus läbi mõelda ning esitada erida
kannes tõendeid ja väited süüdistuse vastu,
mille põhjal ta kohtu alla on antud.³

Järgnevalt peatume meie käsitlemisobjektis
olevate artikide nimetuste juures, püüdes siin ko-
hal selgitleda küsimust, kas Eesti KKS termin
„süüdistusakt“ ja UNFSU KrPK termin „süüdis-
tuskoosuvõtte“ on adekvaatsed mõisted või mitte.
Süüdistuskoosuvõtte omab süüdistusakti jõu KKS
mõttes alles siis, kui ta on prokuröri poolt kinnitatud.
Selle nimetuse on exp. verbis aktsepteerinud Ukraina
NSU KrPK, mille järgi uurija, alles uurimise lõpule
viinud, koostab süüdistuskoosuvõtte, prokuröri aja
süüdistuskoosuvõtte sanktsioneerimisega annab sellele
süüdistusakti jõu.⁴ Niisiis muutub Ukraina NSU
KrPK järgi süüdistuskoosuvõtte alles pärast pro-
kuröri kinnitust süüdistusaktiks. Arvestades el-
tööduga, võime seega süüdistusaktist ja süüdis-
tuskoosuvõttest kui võrdsetest artikidest rääkida
alles prokuröri poolt kinnitatud süüdistuskoos-
uvõtte puhul.

Kuna UNFSU KrPK-s esineb termin süüdistusko-
osuvõtte ka peale selle sanktsioneerimist prokuröri
poolt, siis on see termin juba ebatäpne.

⁴ Strogovič, op. cit., lk. 196.

Termini "süüdistuskokkuvõtte" ebatäpsust
 tunnistab ka Strogovič⁵, kes nõuab selle
 termini asendamist nõunaguude protsessi-
 õiguses Lääne-Euroopa eeskujul terminiga
 "süüdistusakt."

Probleemi asetus ja töö üleschituse kava.

Kõneleja töö taotleb kinnitada ole-
 vate materjalide piiratud süüdistusakti ja
 süüdistuskokkuvõtte õigumõõdeid kait-
 lust Eesti KKS resp. VAKFSU KRPK järgi.

KKS all tuleb mõista Kriminaalkoh-
 tepidamise seadustikku, mis on üllitatud
 RT 1934, nr. 89 ja kehtestus 1. veebr. 1935.a.
 ning kehtib Eesti oraliselt ka käesoleva
 töö kirjutamise momendil.

See puutub KRPK, siis tuleb viimase
 all mõelda 1923.a. koodexit, mis kehtes-
 tati meil "punasel aastal" ja mis keh-
 titi muudatuste ja täiendustega VAKFSU-s

⁵ Strogovič, op. cit., lk. 196

ka praegu.

Tuleb aga tähendada, et eesilolevad probleemid lahendamisel tuleb meil rohkem puutuda rea narkootega, nii põhimõtte-
 liide kui ka käesoleva töö puhttehnilisse külge ja süsteemi puutuvatega. Kuna
 käesoleva protokollalaasti käsitlemisel esineb ka rida põhimõtteid erinevusi, siis jagame järgneva käsitletu selgustamise huvides kogu töö 3 peatükki. Esimese peatükki moodustab süüdistusakti käsitletus Eesti KKS järgi enne Nõukogude võimu tulekut Eesti, kuna teise peatükki vaatleme süüdistuskokkuvõtet VN FSV MKPK järgi. Seega on esluomestatud peatükid põhendatud otseselt probleemid lahendamisele. Lõpuks, s.o. kolmandas peatükis püüame veel summeerida süüdistusakti ja süüdistuskokkuvõtte põhijooni ja esitada selnevalt käsitletud tulemused hinnanguid.

Ipeatük. Süüdistusakt KKS järgi.

§1. Süüdistusakt kui kohtu alla andmise akt.

Kõrgemalt peame tähendama, et süüdistusakt esineb KKS järgi ringkonnakohtule, mitte aga juurkonnakohtule alluvais asjus.

Pärast eluurimise lõpuleviimist saadab kohtu-uurija terve toimiku avalikusüüdistusasjus prokuratuuri esindaja koostamise, erasiüüdistusasjus aga otseselt ringkonnakohtule.⁶

Saanud eluurimistoimiku, ringkonnakohtu prokuröör on kohustatud võtma seisukoha järgmistes küsimustes: Kas asjale on käik antud õige alluvuse korras ja kas asi kuulub jälitamisele avalikusüüdistuse

⁶ vt. KKS § 266

korras; 2) kas eluvarimine on toimetatud küllalt täielikult; 3) kas kriminaaljälitamine tuleb lõpetada või peatada või süüaluse anda kohtu alla⁷.

Kui prokurör tuvastab, et allurus on õige, asi kuulub jälitamisele avalikusüüdistuse korras, eluvarimine on olunud küllaldane, asjas ei esine kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise põhjusi, siis kirjutab ta süüdistusakti, millega annab ta süüaluse kohtu alla. Seega süüdistusakt on KKS järgi süüaluse kohtu alla andmise aktiks.⁹

Reeglipäraselt on KKS järgi ringkonnakohtule alluvais avalikusüüdistusajutus kohtu alla andjaks prokurör, erandjuhtumitel ka kohtukoda ja Riigikohtus. Erasiüüdistusajutus on reeglipäraselt kohtu alla andjaks aga erasiüüdistaja.

⁷ KKS § 289

⁸ Lõpetamise ja peatamise põhjuste kohta vt. KKS § 294-296

⁹ Riigo, op. cit., lk. 294. KKS § 300

§2. Süüdistusakt kui süüdistava võime
(prokuratuuri) akt.

1. Süüdistusakti sisuosised.

Süüaluse kohta alla andmiseks kirjutab prokuratuur esindaja süüdistusakti.¹⁰

Süüdistusakti ehituse kohta märgib KKS §-s 301, milliseid andmeid peab süüdistusakt sisaldama, kuid ta ei anna selle ehitust, süüdistusakti vormi.

KKS § 301 järgi peab süüdistusakt sisaldama:

1) süüteo tunnuseid sisaldava süüdistuse kirjelduse;

2) süüteo kordasaatmise aja ja koha, kuid võrd need on teada;

3) süüaluse nime ja perekonnanime või hüüdnime ja süündimise aja;

4) süüaluse vastu kogutud süüanduste ja tõenduste kokkuvõte;

5) juhul, kui prokuratuuri esindajal on

¹⁰ KKS § 300

11 St. ka K. Matti, Kriminaalkohtupidamise seadustik
Kõnnetamendiga, Tallinn, 1934, lk 160.

kahtlus, et süüalune on süütes korda saatnud Kriminaalseadustiku §39 esimeses lõikes tähendatud seisukoortas, ka andmed, mis põhjustavad särase kahtluse;

6) süüaluse süüdiotuse ühes äratäheolusega, misugusele kriminaalseadusele vastavad kirjeldatud teo tunnused;

7) kohtu äramõrkimise, kellele süüalune allub;

8) koostamise oja ja koostaja allkirja."

Järgnevalt asume analüüsima eelpoolmargitud üsikeid siduotiseid, mis KKS süüdiotuseastilt nõuab.

Mida tuleb mõelda süütes tunnuseid sidaldava sündmuse kirjelduse all? Selle all mõistetakse konkreetsit tegevust ja fakte, mis süüalusele süüks omistatakse, süütes oluotikku, selle toimepanemise motive.

Süüdiotuseastit siduotete pp. 2 ja 3 ei raja lähe mat analüüsi, kuna need on itegi selged.

Eriti tuleb aga peatuda puba p. 4-da, s.o.

süüaluse vastu kogutud süüandmete ja -tõenduste kokkuvõtte juures. Siin tõusetub kü-

11 Vt. ka K. Matto, Kriminaalkohtupidamise seadustik koostamataaridega, Tallinn, 1934, lk. 160 j.

simus: kui täielik see kokkuvõtte peab olema? Kas peab ta sisaldama objektiivset süüdistavate ja kaitsvate tõendite loendit? Viimast seisukohta võiks kaitsete ainult lähtudes prokuratuuri kahepaiksest osast — õiguspärasuse järelevalvest ja süüdistamise funktsioonist. Säärane simu ei sobi aga hästi süüdistusakti mõttega.¹² KKS järgi süüdistusakt ei ole mingi eraprobleemi teaduslik traktaat ega seletuskiri, vaid on süüdistava võime põhistus, milles ta kokkuvõetult süüalusele ja kohtule näitab, miks tema süüdistab antud süüalust teatavas süütes. Separats on see akt ikkagi ühe poole mõtteavaldus ja kannatab juba oma loomuse tõttu teatava ühesülguse all. Pealegi viitab sellele vaatekohale ka KKS oma sõnastus „süüandmete ja -tõenduste kokkuvõtte.“ Kergo peab prokuröör süüdistusaktis ka tõesti esitama kõigi nende süüteõendite kokkuvõtte, mis teda sunnivad süüalust süüdistama, kuna kaitsvate tõendite

¹² Räägo, op. cit., lk. 301

V Lisaks ulnimetatule tuleb märkida, et KCS § 205 järgi kohtu-uuring ei või piirduda ainult nüüaluse erese allutustega, vaid peab aegsasti koguma ardmere nüüaluse eelri- ste karistuste kohta, samuti ka teisi ar- mere nüüaluse rikku ja elurõigu kohta, mis võivad olla kohtule vajalokud kar- istumäärva valikuks ja fikseerimiseks need nüüdisturactis.

esitanune jäägu süüaluse enese hooleks.
 Muidugi ei ole keelatud süüdistusaktis vii-
 data ka kohtuotsade tõendite, aga seda ainult
 seevõrra, kui võrra see on vajalik süütoen-
 dite kokkuvõttele tegemiseks. ✓

Jätkame süüdistusakti sisuosiste ana-
 lüüsi. Mis puutub p. 5 all märgitud sisu-
 osisse, siis on see lähemalt sätestatud KKS
 § 311-320. Lähemale analüüsimisele võt-
 me aga KKS § 301 p. 6 all fikseeritud
 süütoende. Nimetatud punkt nõuab süüaluse
 süüdistuse juriidilist formuleeringut, s. o.
 täpist kokkuvõtet, keda süüdistatakse ja
 millise süütoe toimepanemises süüalust
 süüdistatakse. Selles formuleeringus, nn.
 süüdistuspunktis, formuleeritakse süüdistuse
 faktilised ja juriidilised tunnused, mille põhjal
 süüalune kohtu alla andmisele kuulub. Selga
 sisaldab süüdistuspunkt peale isiku, aja ja koha
 märkimise ka tekonostise sõnalist kirjeldust, mida
 prokurör paneb süüto süüalusele. Tege kirjelda-

des peab prokuröri silmas pidama asjaolu, et raskemalt raskemalt süüteoist võib sündinud kohus üle minna kergemale, aga normaalselt mitte vastupidi. Seepärast R. Käigo¹⁴ arvates on prokuröri seisukohalt ettevaatlikum ja õigem juttumil, kui tõendid annavad põhjendatult võimaluse süüdistada süüalust raskemas või kergemas süüteos, formuleerida süüdistuspunkt selliselt, et ta vastaks raskema süüteo tunnustele. Selle seisukoha on antsepteerinud ka Eesti prokuratuuri praksis. Vastuolu puhul süüdistuse sõnalise kirjelduse ja KRIS paragrahvi fikseerimisel, millele prokuröri arvates süütes vastab, on ab otsustava tähtsuse süütes sõnaline kirjeldus.¹⁵

2. Süüdistusakti ehitus.

Lähtuoles elesildatud nõudeist süüdistusakti sisu kohta, võime süüdistusakti jagada kahte ossa — kirjeldavasse ja resolutiivsesse.

¹⁴ Op. cit., lk. 301

¹⁵ 96.

Kirjeldavas osas antakse arjaolud edasi sel
 kirjul, nagu nad on uluunimisel tuvas-
 tatud. Seega kuulussid süa KKS § 301
 pp. 1-5. Siit nähtub, et ulloodu alusel
 süündistusakti kirjeldar osa kujutab endast
 faktiliste arjaolude ja arjas kogutud tõen-
 dite kirjeldust ja kokkuvõtet ning anatüü-
 si. — Teine süündistusakti osa — resolutsio-
 osa — kujutab endast juuridilisi järeldusi
 faktilistest arjaoludest, mis on esildatud kir-
 jeldavas osas. Seega võib parjutada süa
 KKS § 301 pp. 6-8.

Olgu aga mainida, et süündistusaktis
 kirjeldar ja resolutsioosa eristamist ei
 tunne exp. oerbis KKS. aga ka vestar kir-
 jandus. Peab aga tunnustama, et süündis-
 tusakti jaotamine uluunimisel kahte ossa
 oleks aga vajalik üldise selguse ja süntüü-
 möttes.

Edasi mõual praksis, et süündistusakti kuu-
 taja märgiks akti äärele rga esildatud fakti

kohta algmenetluse toimiku lehe number, kus on fikseeritud üks või terve tõend, mis antud fakti kiinnitab, nt. tunnistaja öeldis, vaatlusprotokoll, aritõend, dokument.¹⁶ Selle nõude täitmine nõrgendab tunduvalt protsel ja kohtu asjas orienteerumist ja materjalide kontrollimist.

Süüdistusaktile lisandab prokuratuuri esindaja nende isikute nimestiku, keda tema arvates asja arutamiseks tuleb kutsuda kohtusse või kelle poolt seluurimisel või juurdlusel antud ütlused tuleb kohtus avaldada, kui neid isikuid ei ole võimalik kohtusse kutsuda.¹⁷ Selnimeetatud isikute all tuleb mõista süüalust, tunnistajaid, tõvillhagejät, eksperte jt.

Tuleb märkida, et KKS ei rööva erulist motõõeringut, mille prokuröör soovib algmenetlusel esinevud isikute kutsumist kohtusse. See põhistanise kohustus on välistatud põhjusel, et süüdistusakti juurde lisatud

16 Jb., lk. 302

17 KKS § 302

nimestikku võetakse harilikult need üle kuulatud tunnistajad ja eksperdid, kes on esinenud juurdusel või eeluurimisel, mille tõtte süüalusel on teada, missuguste asjaolude tõendamiseks resp. arvamus saamiseks nad välja kutsutakse.¹⁸

Tõusetul aga küsimus, kas on võimalik kutsuda kohtusse ka uusi isikuid, s.o. neid, kes algmenetlusel ei ole esinenud. Vastuse sellele küsimusele annab K. Matto.¹⁹ KKS mõtte kohaselt peab prokuratuuri esindaja väljakutsutavate isikute nimestikku võetud nende tunnistajate ja asjatuudjate kohta, kes ei ole juurdusel või eeluurimisel üle kuulatud, eraldi ka nimestikus ära tähe- dama, milliste asjaolude tõendamiseks neid välja kutsutakse. See nõue tuleb §362 eeskirjast. Kui §362 on seatud nõue, et prokuratuuri esindaja peab igal juhul erinõudes ülekoantud tunnistajate ja asja- tuudjate kohta ära märkima, missuguste asjaolude tõendamiseks nad välja kutsutakse, ja seda sel põhjusel, et kohtualusel oleks

¹⁸ Matto, Op. cit., kommentaar ad §362, p. 1. (lk. 162)

koormakohale esitatavale süüdistusaktile, samuti ka arvamusel asja alluvuse muutmise kohta lisandab prokurör igal juhul arvu seluurimistoimetuse.²¹

Kui süütegu on nõrda saadatud mitme inimese poolt, siis kuigi kõik nendest ei ole kindlaks tehtud, või leitud, tuleb asjakohanda eolaspidine kõik nende süüaluste suhtes, kelle kohta on kõik asjaolud selgitatud.²² Illida tuleb võelda selle sätte all? Nende süüaluste suhtes, kelle kohta on kõik asjaolud selgitatud, kirjutab prokurör süüdistusakti, teiste kohta aga peatab kriminaaljalitamine.

Vaatleme edasi süüdistusakti saadust. Prokuröri poolt esitatud süüdistusakti toime on lõppmenetlust ettevalmistavate toimingute alustamine ringkonnakohtus.²³

Kui toime on saabunud ringkonnakohtusse prokuröri süüdistusaktiga, siis määrab kriminaalprokuröri esimes viivitamata asja

21 KKS § 304

22 KKS § 305

23 H. KKS § 334

ettekandja kohtuliikme.²⁴

Kui ettekandja kohtuliikme arvates prokuröri süüdistusaktiga saabunud asja suhtes ei ole taxistusi²⁵ sellel edaspidise käigu andmisel, teeb ettekandja kohtuliige vülbimata korralduse saata süüalusele ärakirja süüdistusaktist ja kohtusse kututavate isikute nimestikust.²⁶

Seitsme päeva jooksul, arvates süüdistusakti kättesaamisest, võib süüalune isiklikult või kaitja kaudu esitada kohtukoja nimele ringkonnakohtu kaudu vaide (+20 kr. kutsu-
jon) süüdistusakti kohta.²⁷

Kohtukoda arutab vaide läbi korraldaval istungil. Ta võib süüaluse kaebusel prokuröri süüdistusakti^{oma määrusega} kas muuta või täiendada. Kohtukoda peab aga piirduma selle süüdistusega, mis on süüalusele esitatud eluvarimisel, ta võib küll üle minna kergemale süüdistusele. Peaks aga kohtukoda leidma, et asi sidalub raskimalt

²⁴ KKS § 335

²⁵ KKS § 336

²⁶ KKS § 337

²⁷ KKS § 342. Vaiet võib esitada ainult punktumistel põhjustel: 1) et asjas ei leidu süüdistusaktis ettepandud süüteo tunnuseid; 2) et on olemas soadulised taxistused kriminaaljalitamise algamiseks või jätkamiseks; 3) et kohtuallurus ei ole õige. vt. ka KKS § 343

kanstatava süütes tunnusid, kui see on formu-
 leitud süüdistusakti süüdistuspunktis, siis
 peab ta arja saatma kohtu-uurijale täiendava
 süüdistuse esitamiseks süüalusele. Lendab
 kohtukoda, et süüaluse vaele on aluseta, siis
 jätab ta selle tagajärgeta.²⁸ Kohtu-uurija mää-
 rusele, millega see lõpetab kriminaalajälita-
 mise arjus, milles prokuröör on kirjutanud
 süüdistusakti, võib prokuröör esitada Riigi-
 kohtule eriprotesti. Kohtu-uurija määrusele, mil-
 lega süüalusele antakse kohtu alla või mil-
 lega süüalusele kaebus süüdistusakti peale
 jäetakse tagajärgeta, ningjüngust edasi-
 kaebust ei ole.²⁹

Kagu juba selgust nägime, on riigikohtu-
 kohtule alluvais arjus reeglipäraselt kohtu
 alla andjana prokuröör. Brandjuktumel on kohtu
 alla andjaks ka kohtukoda, liigkohtus ja era-
 süüdistusarjus - erasüüdistaja. Prokurööri toimingu-
 d kohtu alla andmisel said lähema käsitlemise osalises

28 KKS §328

29 KKS §333

juba eelpool. Kuidas toimub süüaluse kohtu alla andmine kohtukoja süüdistusakti asendara või täpselasa määrusega, seda käsitlemine ka juba eelpool. Tuleb ainult märkida, et kohtukoja määrus asendab süüdistusakti, siis peab ta ka sisaldama isikute nimestiku, keda kohtukoja arvates tuleks kutsuda lõppmenetlusele.³⁰

ka kohtunike, kohtu-uurijate ja prokuratuuriosakondade poolt sooritatud teenistusalaste sünitegude jätitamisel esitab toimetusele järelevalvet teostav prokurör Riigikohtule süüaluse kohtu alla andmisesas koostatud süüdistusakti, kuid olgu tähendada, et prokuröri õigused on kirjutatud KKS §912 korras. Kohtu alla andmise otsustab siin Riigikohtu Üldkoogu oma määrusega.

Ilis puutub erasüüdistusajusse, siis on siin reguleeritud kohtu alla andjaas erasüüdistaja. Kui sünitegu kuulub sarnaste liiki, milles eluvarimine ei ole sunduslik, siis kohtu-uurija toimivad neis ajas otseselt ringkonnakohtule; on aga eluvarimine sunduslik, siis alustab kohtu-uurija eluvarimist. Tähtsad eluvar-

30 KKS § 329, 330

31 KKS § 912

mist. Pärast seluurimise lõpulevimist tuleb ta selle ja saadab toimiku jälle otseselt ringkonna-kohtule. Prokuröri kätte siin toimiku ei saata, seepärast ei esine siin ka prokuröri siindistusahti ja kohtu alla andmine toimub korraldava istungi määrusega.

Tõusetub veel küsimus, kes on kohtu all andjaks jaaskonnakohtunikule alluvais asjus. Erasiindistusaasjus on selline erasiindistaja, avalisiindistusaasjus aga jaaskonnakohtuniku ise, kes määrab asja lõppmenetlusele.

Kriitist tähelepanu tuleb aga juhtida alljärgnevale. Asjus, milles seluurimine ei ole suudelik saadab politsei lõpuleviidud juurduse otseselt jaaskonnakohtunikule.³² Siindistusahti kirjutamist KKS politseilt ei nõua. Milline on see kaaskiri, millega politsei saadab juurduse jaaskonnakohtunikule, on KKS poolt jätud sätimata. Tavaliselt on see lühike ja kõlab umbes nii: sellele ja sellele jaaskonnakohtunikule, selle ja selle isiku kriminaalvastutusele kättemiseks selle ja selle KS paragrahvi järgi.³³ Keelatud ei ole seda

³² KKS §65

³³ Räägo, op. cit., lk. 307

aga pikemalt teha, matkides süüdistusakti.³⁴

Lõpmaks olgu veel mainida, et arja edaspidises käigus esineb süüdistusakt kohtulikul uurimisel. Kohtuliku uurimine algab süüdistusakti või vastuüditaja kaebuse või kohtukoja süüdistusakti esendatava või täiendava määruse ettelugemisega.

Eeltooduga võime lõpetada ka süüdistusakti edaspidise saatuse vaatlamise ja anda juba käesoleva töö teie peatüki juurde.

II peatükk. Süüdistuskokkuvõtte VNFSO KrPK järgi.

§1. Süüdistuskokkuvõtte kui uurimisorganit akt.

VNFSO KrPK järgi on süüdistuskokkuvõtte uurimisorganit aktiks. Süüdistuskokkuvõtte koostatakse nii juurdlus kui ka eluurimise lõpuvõimisel. Asjus, milles eluurimine ei ole kohuslik (juurdlus asendab täielikult eluurimist) koostab juurdlusorgan³⁵ ka süüdistuskokkuvõtte. Nii arju aga, milles eluurimine on

34 Jb.

35 Peamised juurdlusorganid on miilitaorganid (ope-

kohuslik koostab uurija pärast uurimise lõpetamist süüdistuskoostötte, milles fikseeritakse need asja põhilised andmed, mis on uurimisega tuvastatud ja mis põhistavad süüaluse kohta alla andmist.³⁶ Põhiliseks paragrahviks on siin KrPK § 207.

Olgu aga tähendada, et peale juurdlusorganite ja uurija on süüdistuskoostötte koostajaks NSVL Ülemnõukule alluvais suuremates kontrrevolutsioonilise kahjuluse ja diversioonide arjus ka NSVL Prokurör.

§2. Süüdistuskoostötte ehitus.

Süüdistuskoostötte ehituse kohta KrPK exp. verbis sätteid ei sisalda. KrPK § 207 fikseerib küll, millised andmed peab süüdistuskoostötte sisalutama, kuid ei anna otseselt selle ehitust. Ukraina NSV KrPK § 203

(natiivoolinõud). Nende kõrval esineb aga ka riida teisi juurdlusorganid. Selle kohta vt. lähemalt KrPK § 97, kus on antud juurdlusorganite loend.

³⁶ Strogovič, op. cit., lk. 193

ja Valge-Vene NSV KrPK §210 järgavad süüdistuskokkuvõtte kohta osa — kirjeldavas ja resolutsio-
sesse osa. Võttes eeskujuks selviõnnetatud
koodeksites erineva jaotuse, eristab ka Sto-
govic³⁷ süüdistuskokkuvõttes R₂ osa — kirjeldus
ja resolutsioon.

Kirjeldavas osas antakse asjaolud edasi
sel kujul, nagu need uurimisega on kind-
laks tehtud, antakse konkreetse asja
sündmustiku kirjeldus.³⁸ Iga kirjeldavas osas
esildatud fakti kohta märgitakse, millise töö-
dga see kinnitust leiab, viidates toimiku
lehele, millel leidub selle tõendi fikseerimine.³⁹
Süüdistuskokkuvõtte peab esitama nii süüalust
süüdistavaid kui ka kaitsvaid momente.⁴⁰
Kui asjas on kaitsvaid tõendeid, siis tuleb neid
analüüsida, millest oleks näha, mis uurija
leiab, et nende olemusega on võimatu sü-
distust ümber lükata.⁴¹ Süüdistuskokkuvõtte
peab olema koostatud nii, et sellest ilmselt

³⁷ Op. cit., lk. 196

³⁸ 96.

³⁹ 96.

⁴⁰ NSVh Prokuratuuri ringkiri 13. aug. 1934 (D NSV
KrPK, materjalid abt. ptk. IX)

⁴¹ Strogovic, op. cit., lk. 196

nähtuks süüoluse süü-eituse parakapitama-
tus.⁴² Süüdistuskokkuvõtte kirjeldava osa
lõpus tuleb teha süüaluse seletuse temale
esitatud süüdistuse kohta⁴³: kas ta neid tunus-
tab täielikult või osaliselt, milliseid väiteid ta
enda kasuks toob. Pärast süüaluse seletusi
tuleb märkida faktilised andmed, mis
süüaluse seletusi kinnitavad või neid üm-
ber lükkavad.⁴⁴

Sega kujutab süüdistuskokkuvõtte kirjeldava
osa endast faktiliste asjaolude ja
asjas kogutud tõendite kirjeldust ning ana-
lüüsi.⁴⁵

Resolütiivosa on kirjeldavas osas esitatu-
valjult põhjendatud loogilis-juriidilises
järeloluses.⁴⁶ Selles esitatakse süüdistuse
juriidiline formulatsioon, mille põhjal süü-

⁴² NSVL Prokuratuuri ringkiri 13. aug. 1984, op. cit.

⁴³ Strogovič, op. cit., lk. 196

⁴⁴ Yb.

⁴⁵ Yb., lk. 197.

⁴⁶ NSVL Prokuratuuri ringkiri 13. aug. 1984, op. cit.

alune kuulub nohtu alla andmisele, mä-
gitakse tunnused, mis määravad kriteeriumi
koosseisu ja antakse sisulise tegevuse
juriidiline kvalifikatsioon KrK vastava
paragrahvi järgi.⁴⁷ Süüdistuskasvatte
resolutsioosa peab tulebuna tema kirjeldavast osast ja see ei või minna väljaspo-
le süüdistuse piire, mis on sisulisele
osale esitatud KrPK § 128 korras.

Mõnedes NSVL Prokuröri A. I. Võšinski süü-
distuskasvatte NSVL Ülemnõukogu poolt
läbiarutatud asjades (trotskistide- zõnõvjer-
laste terrorismi tsentrumi, trotskistliku
nõukogudevastase tsentrumi, nõukogude-
vastase "parempoolse trotskistliku ploki"
ja teiste "samanguste" tsentrumite ja
blokkide) sisaldab süüdistuskasvatte reso-
lutsioosa nn. "süüdistusformeli", millele

⁴⁷ Strogovic, op. cit., lk. 197

en kokkuvõttes kujul kokku võetud kõik fak-
tilised asjaolud, mis on ette toodud kirjeld-
davas osas, märgitakse kirites tunnused
ja määratakse kirites juuridilise kvali-
fikatsioon. ⁴⁸

Süüdistuskoosseisule liiandatakse ümja
resp. puudlusorgani teatis süüaluse suhtes
valitud tõkestamise, süüaluse vahi all
peetud aja (mis ajast mis ajani), arjas
olevate aritööndite ning toivuilhagi kohta
ja hagi või otsusele järgneva võimaliku
konfiskatsiooni kindlustamiseks tarvi-
tusele võetud vahendite kohta. ⁴⁹

Süüdistuskoosseisule liiandatakse ka
süüaluste ja isikute nimestik, keda süüdis-
tuskoosseisule koostaja arvates tuleks
kohtuse autouda (tunnustajad, ekspertiid),
märkides nende adressid, vahi all peetakse

48 Jb. ~~vt ka lk. 192.~~

49 Jb.

võtte sümbooluste kohta arja kiirriipdamis-
 antise onupaiga.⁵⁰ Eeltoodule olgu juun-
 de lisada, et süüdistuskonkurvõtte koostaja
 pindub kutsutavate nimestiku tege-
 mit vajalike isikute paigutamiseega, mitte
 kaandes sellem tunnistajaid, kui nende poolt
 tõendavad asjaolud selguvad juba nimes-
 tikus olevate tunnistajate ütlustest või arja
 muudest vaidlematutest tõenditest.⁵¹

Eeltooduga oleme teostanud KKS § 207
 piires süüdistuskonkurvõtte käsitluse.

Jätab veel vaadelda arja käiku pärast
 süüdistuskonkurvõtte koostamist.

§ 3. Arja käik pärast süüdistuskon-
 konkurvõtte koostamist.

1. Süüdistuskonkurvõtte koostaja toi-
 ringud.

Pärast süüdistuskonkurvõtte koosta-

⁵⁰ Jb.

⁵¹ KKS § 207, lg. 2

mist annab uurija resp. juurdlusorgan asjale
 järgmise jäigu: kui süüalusele on viitavad
 süüdistus KrtK paragrahvi järgi, mis ei
 näe ette vabadusekaotust, siis saadavad
 juurdlusorganid asja vahetult sellele koh-
 tule, kellele asi allub, uurija aga - pro-
 kurörile; kui KrtK paragrahv, mille jä-
 rgi on süüalusele enistatud tege kvali-
 fitseeritud, võimaldab vabadusekaotuse
 rakendamist, siis saadavad juurdlusorga-
 nid ja uurija asja prokurörile.⁵²

2. Prokuröri toimingud.

Prokurör, olles saanud toimida süü-
 distuskoosuvõttega, vaatab asja läbi, kont-
 rollib toimetatud uurimise õigust ja süü-
 distuskoosuvõtte vastarust uurimisega te-
 vastatud asjaoludele.⁵³ Nõustudes süüdis-

⁵² KrtK §208. — Strogovič, op. cit., lk. 194

⁵³ Strogovič, op. cit., lk. 194

tuskoosuvõttega kiinnitab prokurör selle oma
korraldusega⁵⁴ ja saadab arja saatelehega
kohtusse⁵⁵ süüaluse kohtu alla andmiseks.

Kui prokurör leiab, et ei ole aluseid süü-
aluse kohtu alla andmiseks, siis lõpetab
ta oma korraldusega arja. Kui uurimise
osutus mittetäielikuks, saadab prokurör
arja tagasi täiendavale uurimisele ühes
sua juhatusega.⁵⁶ Olles tunnustanud, et asi
ei ole õigesti uuritud, kuid leidnud, et
ebaõigus osutus süüdistuskoosuvõtte (ku-
rite ebaõige kvalifikatsioon, süüdistuse
ebaõige formuleerimine, mittevastavus asja
materjalidele jne.), eraldab prokurör
KRPK § 224 järgi toimikust uurija süüdis-
tuskoosuvõtte ja koostab oma allkirjaga
uue, mille ühes toimikuga saadab allu-
vale kohtule, selmise süüdistuskoosu-

⁵⁴ eri lehel.

⁵⁵ Eriand võkkooside, sotsiaalseaduste ja masi-
na-traktorijaamade direktorite ts. ameti-
alaste kuritegude arju. (Mt. lsh. KRPK,
materjalid, k. 596, lk. 178j)

⁵⁶ KRPK § 221

võtte saadab aga koostajale tagasi, juktides tähelepanu vigadele.⁵⁷

Süüdistuskoosseisuvõtte ümbertegemine võib toimuda ainult selle süüdistuse piires, mis oli süüalusele KrPK § 128 noogas esitatud. Ergo ei või uus süüdistuskoosseisuvõtte sisaldada määrmeid uutele kuritegudele, milles ei oleud süüalusele süüdistust esitatud, ega tohi süüalusele omistatavat kuritegu kvalifitseerida KrK paragrahvi järgi, mis näeb ette raskema karistuse kui see, mida oleks võinud rakendada esimese esitatud süüdistuse puhul rakendatud KrK paragrahvi järgi. Kui prokurör loeb tarviliseks esitada uus süüdistus või see ümber kvalifitseerida paragrahvi järgi, mis näeb ette raskema karistuse, siis peab ta asja täiendavale uurimisele pöörama.⁵⁸

⁵⁷ KrPK § 224; Strogovič, op. cit., 195

⁵⁸ Strogovič, op. cit., lk. 195

3. Süüdistuskokkuvõtte eelarvordine saatas.

Kagu juba edpool mainitud, saadetakse prokuröri poolt kiinnitatud süüdistuskokkuvõtte ühes toimimisega kohtusse. Kõik kriminaalajjad, mis saavad kohtusse arutamiseks kohtuistungil, arutatakse kõigepealt korraldaval (ettevalmistaval) istungil, kes lahendab kohtu alla andmise küsimuse.⁵⁹ Korraldava istungi lahend (määrus) võib olla mitmesugune: 1) asja lõpetamine; 2) asja täiendavaks uurimiseks saatmine; 3) asja eelarisaatmine alluvas järgi; 4) süüdistuse kvalifikatsiooni või formulatsiooni muutmise ja süüaluse kohtu alla andmine; 5) süüdistuskokkuvõtte kiinnitamine ja süüaluse kohtu alla andmine.⁶⁰

⁵⁹ Selle kohta vt. läh. Strogovič, op.cit., lk. 211 j. Vt. ka M. A. Tšeltsov, Kohtu alla andmine, Rahvakohtuniku ja Rahvakoostaja Biblioteka, Tartu, 1941, lk. 13 j.

⁶⁰ Strogovič, op.cit., lk. 206-207. Tšeltsov, op.cit., lk. 41-43; KRPK § 238. Vt. ka materjale KRPK § 236 juurde.

Süüdistuskonkavõtte muutmise asjal
dava istungi poolt on lubatud ainult
süüalusele esitatud süüdistuse piires.⁶¹

Süüdistuskonkavõtte muutmise ja
süüaluse kohta alla andmisega muutub
süüaluse kohtualuses; temale antava
kõrge süüdistuskonkavõtte äraõigri ja kor-
raldava istungi määrus tema kohta alla
andmises (hiljemalt 3 päeva enne koh-
tuliku arjandamist) ja asi määratakse
arutusele.⁶²

Kagu selgub aruteldud süüdistusakti
juhul ni ka siin algab kohtuliku aru-
mine arja kohta süüdistuskonkavõtte ette-
lugemisega.⁶³ Süüdistuskonkavõtte ette-
lugeisel on see tähtsus, et kohus sel teel kon-
stateerib ja teeb teatavaks need süüdistused,
mille põhjal on süüaluse kohta alla antud

⁶¹ KrPK § 238; Strogovits, o.p.cit., lk. 207-213

⁶² KrPK § 235. Vt. ka NSVh Ülemnõukogu 541 Ple-
niumi määrused 29. märtsist 1936.a.

⁶³ KrPK § 279

ja mille üle toimub kohtulik uurimine.⁶⁴

Sel teel viiana kohtu kuulajaskond aru-
tatava arja elustikuga kontakti ja nad
omandavad võimalese kohtuliku uuri-
mist jälgida.⁶⁵

III peatükk. Lokkurohkid ja hinnanguid.

Eeltooduga oleme lõpule jõudnud oma
käsiteluga. Jäät vaid veel summeerida süü-
distusakti ja süüdistuskonkreette põhijooni.
Süüdistusakti resp. süüdistuskonkreette
eriline suur tähtsus kriminaalprotsessis
ei vaja kõrge eeltoodu põhjal sünnohal
enam põhjendusi.

Kagu selvest käsitelust nägime, erine-
vad süüdistusakt ja süüdistuskonkreette tein-
tised juba terminoloogiliselt. Kui lähtuda
sellest, et kõnesoles akt on inxagi süüdistus-
võimu lahend, millega ta süüdistab kohtu

⁶⁴ Štrugorč, op. cit., lk. 235-242

⁶⁵ 46.

es niminaalvastutusele võetud isikuid, siis tuleb raski eelistada terminit „süüdistus-akt“ kui selgemat ja eksatsemat. Muide, kõne Nõukogu de KRPK-d, peale Ukraina KRPK⁶⁶ tarvitavad süüdistuskoostööte nimetust.

Jätkuvalt olgu märkida, et KRS järgi süüdistusakt on süüaluse kohtu alla andmise akt, olgugi et ta ei tingi igal juhul veel lõppmenetluse alustamist süüaluse vastu. VNFSV KRPK järgi aga ei ole süüdistuskoostööte süüaluse kohtu alla andmise aktiks, küll ainult kohtu alla andmise alusena.⁶⁷

Põhiline erinevus süüdistusakti ja süüdistuskoostööte vahel avaldub ka nende koostajais. Nii on süüdistusakt KRS järgi süüdistava võimu (prokuratuuri) akt, VNFSV KRPK järgi aga - uurimis-

⁶⁶ 76., lk. 195

⁶⁷ 76.

organi akt. kks järgi koostab nüüdistusakti ainu-
üksi prokurör; krpk järgi koostab nüüdistus-
kokkuvõtte aga juurdlesorgan ja uurija. Nii
koostab nüüdistuskokkuvõtte miilita operatiiv-
volinor, ulkinrituse annab aktile miilitaülema
ja saadab selle asjus, mille eest krpk näeb ette
vabadusekaotuse, prokuröriale kinnitamiseks, tes-
til juhtudel - vahenditult rahvakohtusse
nüüaluse kohtu alla andmiseks. Sellevastu aga
kks ei näe ette nüüdistusakti koostamist
politsei poolt. Politsei saadab kks järgi lõpu-
viidud juurdlese jaoskonnakohtunikule
ainult lühikese raaskirjaga.

Färqnevalt püüame tõmmata paralleele
nüüdistusakti ja nüüdistuskokkuvõtte sisuosi-
te vahel. Siin esineb üldiste ühiste sisuosiste rōu-
te hulgas ka mõningaid erinevusi, pea-
miselt asitōendite fikseerimises. krpk järgi
māngiti ENSL-s miilita nüüdistuskokkuvõf-
teis andmed asitōendite kohta. kks järgi ku-
junenud praksises tegi meil enne rōuokogude
uõime maksimahakamist asitōendite kohta nāku-
se toimikuisse juba politsei vōi uurija.

verte!

Edasi nõuab KRPK süüdistuskokkuvõttelt, et see
peab sisaldama objektiivselt nii asja süüdis-
tavaid kui ka kaitsvaid momente. Mis puu-
tub sel küsimuses kts viimast, siis on süü-
distusakt igaigi süüdistava võime

põhioigus, seepärast kaitsetoendite esitamise järgu süüaluse enese koostas. Muudugi ei keela ka KKS süüdistusaktis viidata kaitsetoendile, aga seda ainult seevõrra, kui võrra see on vajalik süütoendite kokkuvõtte tegemiseks.

Jätkuvalt olgu märkida, et KKS § 301 p. 6 mõttes süüdistusakti nõuquoole süüdistuskokkuvõtted ei tunne, välja arvatud ainult mõned NSVh Prokuröri süüdistuskokkuvõtted NSVh Ülemkohtu poolt loobiarutatud asjades,⁷⁰ kus süüdistuskokkuvõtte resolutivosa sisaldab nn. "süüdistusformeli". Strogovič nimetab seda suureks saarutiseks ja rüenduseks süüdistuskokkuvõtte ehituses!

KrPK järgi tuleb süüdistuskokkuvõttest ära viia anda süüalusele⁷¹ hiljemalt 3 päeva enne kohtu asjaarutamist⁷²; terrorismi aktide, kontrevolutsioonilise kahjuluse ja oliversioonide ajus on süüdistuskokku-

⁷⁰ Dt. esjpool, lk. 31/32

⁷¹ õigemini-kohtualusele.

⁷² KsPK § 235

võtte rätlemise aega vähendatud seegi kuni
1 ööpäevani.

KKS § 342 järgi võtke aga nüüaluse 7 päe-
va jaoks nüüdistusakti kättesaamisest esi-
tada veel kohtukojaile vormilise vaide nüüdis-
tusakti kohta. Viimase esitamise õigus puu-
dub aga krPK järgi nüüalusel.

Edasi olgu tähendada, et KKS § 306 järgi
peab procurör kohtule saatma nüüdistusak-
ti 2 nädala jaoks, arvates aja saabumi-
st procuratuurini. krPK-s aga puuduvad
selle kohta vastavad sätted.

Kõrge eltsoduga lõpetame oma käsitelu,
alles lõpuks eseldanud ka nüüdistusakti
ja nüüdistuskokkuvõtte põhijoone ja hinna-
nud neid acte.